

การพัฒนารูปแบบระบบ SMART NCDs Prevention Center สำนักงานสาธารณสุขอำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ

นางชนมณีภา แก้วพลงาม, นางสาวจรรยาวัฒน์ มะลิ
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอห้วยทับทัน

บทคัดย่อ

กลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-Communicable Diseases: NCDs) เป็นปัญหาสุขภาพสำคัญของโลกและประเทศไทย เนื่องจากมีแนวโน้มอัตราการป่วยและการเสียชีวิตเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสาเหตุสำคัญจากพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม เช่น การบริโภคอาหารไม่ถูกหลักโภชนาการ การขาดการออกกำลังกาย การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา และภาวะเครียด ส่งผลให้เกิดโรคแทรกซ้อน ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคมะเร็ง และโรคทางเดินหายใจเรื้อรัง อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ประชาชนอายุ 35 ปีขึ้นไป ได้รับการคัดกรองความเสี่ยงโรคเบาหวาน ร้อยละ 49.69 พบกลุ่มสงสัยป่วยโรคเบาหวาน จำนวน 159 ราย และได้รับการติดตามเพียงร้อยละ 30.19 ขณะที่การคัดกรองโรคความดันโลหิตสูงครอบคลุมร้อยละ 48.04 พบกลุ่มสงสัยป่วย จำนวน 914 ราย และได้รับการติดตามร้อยละ 61.60 ซึ่งยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้ยังพบปัญหาด้านความรู้สุขภาพของประชาชน ระบบฐานข้อมูลกลาง และทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินงาน (HDC จังหวัดศรีสะเกษ, 2568)

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบระบบ SMART NCDs Prevention Center สำนักงานสาธารณสุขอำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานศูนย์ป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูงมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพได้อย่างเหมาะสม โดยดำเนินงานผ่านกระบวนการ SMART NCDs Prevention Center ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรมความรู้ด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ การคัดกรองสุขภาพ การติดตามเยี่ยมบ้าน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามข้อมูลสุขภาพ

ผลการดำเนินงานพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจ และความรอบรู้ด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย และการดูแลสุขภาพตนเองได้ดีขึ้น ส่งผลให้ระดับน้ำตาลในเลือดและค่าความดันโลหิตมีแนวโน้มลดลง เครือข่ายบริการสุขภาพในพื้นที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากขึ้น เกิดรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน มีระบบติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรังในระดับอำเภอมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบระบบ SMART NCDs Prevention Center เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรังในชุมชน และสามารถประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในพื้นที่อื่นได้

คำสำคัญ : SMART NCDs Prevention Center, โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง, การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ, ความรอบรู้ด้านสุขภาพ